

21.2.2022
(täytetty 11.5.2023 -
VN/4765/2023-LVM-19)

MALLIPOHJA (ARVIINTILOMAKE) TIEDONHALLINNAN MUUTOSVAIKUTUSTEN ARVIINTIIN

Arviointilomake on tiedonhallintayksikön tiedonhallinnan johtamisen ja tiedonhallintamallin ylläpidon apuväline. Lomake on tarkoitettu kaikille tiedonhallintayksiköille omaan käyttöön, myös kunnille ja kuntayhtymille sekä hyvinvointialueille ja hyvinvointiyhtymille. Sitä ei tarvitse toimittaa tiedonhallintalautakunnalle, eikä valtiovarainministeriölle.

Arviointilomaketta voi hyödyntää, kun suunnitteilla on sellainen tiedonhallinnan muutos, joka vaikuttaa **olennaisesti** tiedonhallintayksikön **tiedonhallintamallin** sisältöön. Muutokset ovat tyypillisesti **hallinnollisia** tai **tietojärjestelmä uudistuksia**. Valtiolla muutokset ovat esimerkiksi virastojen yhdistämistä, uusien tehtävien tai palvelutuotannon vastuiden määrittämistä viranomaisille, tehtävien poistamista tai siirtämistä tai kokonaan uuden viraston luomista. Kunnissa hallinnollinen uudistus voi tarkoittaa esimerkiksi kuntaliitosta, uusien lakisääteisten tehtävien säätämistä kunnalle, uuden liikelaitoksen perustamista tai liikelaitosten yhdistymistä, kuntayhtymiin ja niiden tehtäviin liittyviä muutoksia tai palvelutuotannon ulkoistamista. Hyvinvointialueiden ja hyvinvointiyhtymien perustaminen on tiedonhallintalaissa tarkoitettu hallinnollinen uudistus. **Tietojärjestelmä uudistuksilla** tarkoitetaan esimerkiksi uuden tietojärjestelmän hankintaa ja toteuttamista tai käyttöönottoa, yhteisiin rajapintoihin tai tietovarantoihin liittyviä muutoksia taikka olemassa olevien tietojärjestelmien muutoksia kuten uusien salausratkaisuiden käyttöönotto tai työasemien käyttöjärjestelmien vaihtaminen.

Arviointilomake perustuu Tiedonhallintalautakunnan antamaan [suositukseen tiedonhallinnan muutosvaikutusten arvioinnista](#)¹. Muutosvaikutusten arvioinnissa voi hyödyntää lisäksi [Tiedonhallintalautakunnan muita suosituksia](#)². Muutosvaikutusarvioinnin prosessi ja tulokset tulee kytkeä osaksi tiedonhallintayksiköiden kehittämis- ja hankehallinnan malleja ja jalkauttamisprosessia. Tämä arviointilomake on keskeinen osa muutoksen suunnittelun dokumentaatiota. Tärkeää on huomioida, että tiedonhallintamalli päivitetään vasta, kun muutokset on toteutettu.

Valtion virastoissa ja laitoksissa tulee myös arvioida, onko tiedonhallinnan muutos taloudellisesti ja toiminnallisesti niin merkittävä, että siitä edellytetään [tiedonhallintalain lausuntomenettelyn](#)³ mukaista arviointia ja siihen tarkoitettujen mallipohjien käyttöä.

1. Tiedonhallinnan muutoksen perustiedot

Muutos-/kehittämiskohteen nimi (ohjelma / hanke / projekti / hankinta) ja mahdollinen tunniste järjestelmässä	<i>Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi sähköisen viestinnän palveluista annetun lain ja sakon täytäntöönpanosta annetun lain 1 §:n muuttamisesta (EU:n datanhallinta-asetuksen täytäntöönpano)</i>
Millaisesta muutoksesta on kyse?	<i>Liikenne- ja viestintävirasto alkaa valvoa datan välityspalveluita ja tunnustettuja data-altruismipohjaisia toimijoita. Tähän sisältyy rekisteröintitehtävä.</i>
Mitkä ovat muutoksen tavoitteet?	<i>Täyttää datanhallinta-asetuksesta tulevat velvoitteet.</i>
Mihin tehtävään/prosessiin muutos kohdistuu?	<i>Sähköinen asiointi ja rekisterinpito</i>
Mihin palveluun/tuotteeseen muutos kohdistuu?	<i>Sähköiset asiointikanavat ja rekisterit</i>

¹ Suositus tiedonhallinnan muutosvaikutusten arvioinnista: <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-367-318-2>

² Tiedonhallintalautakunnan suositukset: <http://vm.fi/suosituksset>

³ Tiedonhallintalain lausuntomenettelyn ohjeet: <http://vm.fi/tiedonhallintalain-lausuntomenettely>

Mitä tietovarantoa/tietoaineistoa muutos koskee?	Viestintäasioiden tietovarannot
Mitä tietojärjestelmää muutos koskee?	Ei muutoksia järjestelmiin, vain uusia palveluita sähköiseen asiointiin/asianhallintaan
Mitä teknistä rajapintaa/ katseluyhteyttä muutos koskee?	Ei rajapintaa/katseluyhteyttä
Nimeä muutoksesta vastaava viranomainen / viranomaiset.	Liikenne- ja viestintävirasto
Nimeä muutokseen osallistuvat toimijat (viranomaiset, muut).	-
Nimeä muutoksen kohteen asiakkaat (kansalaiset, yritykset, yhteisöt).	Datan välityspalvelut ja tunnustetut data-altruismipohjaiset organisaatiot.
Kuvaa lyhyesti kehittämisen lähtökohta, taustat ja päätökset.	<p>Muutoksella täytetään datanhallinta-asetuksen velvoitteet datan välityspalveluiden ilmoitusmenettelystä ja tunnustettujen data-altruismipohjaisten organisaatioiden rekisteröintimenettelystä. Menettely mahdollistaa näiden toimijoiden valvonnan.</p> <p>Datanhallinta-asetuksessa säädetään ilmoituksen ja rekisteröintihakemuksen tekemisestä asiointin näkökulmasta. Liikenne- ja viestintäviraston on mahdollistettava vaadittu mahdollisuus sähköiseen asioimiseen. Sähköinen asiointi on jo osa viraston nykyistä palvelukanavavalikoimaa. Kyseisen sähköisen palvelun on kuitenkin täytettävä EU:n SDG-asetuksen vaatimukset.</p> <p>Hallituksen esityksessä on arvioitu, että kansallinen lisäsääntely rekisterinpidosta ei ole tarpeen, vaan rekisterinpito voidaan tehdä datanhallinta-asetuksen ja olemassa olevan sääntelyn (etenkin tietosuojasääntelyn) perusteella.</p>
Muutostyön aloitus (kk/vvvv).	4/2023
Muutostyö valmis ja hyväksytty (kk/vvvv).	9/2023; käyttöönotto vasta kun hallituksen esitykseen sisältyvä lakimuutos tulee voimaan
Mahdolliset lisätiedot.	Toteutetaan kaksi uutta lomaketta sähköiseen asiointiin, josta ne menevät asianhallinnassa käsiteltäväksi.

2. Tiedonhallinnan muutoksen vaikutukset tiedonhallinnan järjestämiseen

Tiedonhallinnan toteuttamiseen liittyvät tehtävät ja vastuut (luku 2)

Aiheuttaako uudistus muutoksen viranomaisen tehtävissä?	Kyllä: uusi valvontatehtävä (sis. rekisterinpito)	Viestinnän tietovarannot/digitaaliset yhteydet
Aiheuttaako uudistus muutoksen toimintaprosessissa ja sen vastuissa tai tuotantotavassa? Palveluiden järjestämismuutoksissa?	Kyllä ja ei: - datanhallinta-asetuksessa säädetään menettelyvaatimuksista ja tulee uusi sähköinen asiointikanava - vastuut eivät muutu - tuotantotavat eivät yleisellä tasolla muutu, sillä virastossa on jo rekisterinpitoa ja sähköisiä asiointikanavia.	Viestinnän tietovarannot/digitaaliset yhteydet
Aiheuttaako uudistus muutoksen tietovarannossa ja/tai niiden tiedoissa? Muuttuuko vastuuviranomainen tai rekisterinpitäjä tai tuotantorakenne? Syntykö yhteiseen tietovarantoon uusia käyttövelvoitteita? Syntykö tietovarantoon uusia tietoja ja minkälaisia? Tuleeko käsiteltäväksi (esimerkiksi) henkilötietoja?	Kyllä ja ei: - Uusi rekisteri datan välityspalveluista ja tunnustetuista data-altruismipohjaisista organisaatioista. Rekisterissä on näiden toimijoiden perus- ja valvontatiedot. - Vastuuviranomainen tai tuotantorakenne eivät muutu. - Viraston on ilmoitettava komissiolle datan välityspalveluiden ilmoituksista (uudet ja muutokset) sekä lopettamismääräyksistä. Viraston on ilmoitettava komissiolle tunnustettujen data-altruismipohjaisten organisaatioiden rekisteröinneistä, muutoksista ja poistoista	Viestinnän tietovarannot/digitaaliset yhteydet

	- Henkilötietoja ei pääsääntöisesti käsiteltäisi, pl. yhteyshenkilöiden yhteystiedot.	
Aiheuttaako uudistus muutoksen tietojärjestelmään tai sen vastuuviranomaiseen tai tuotantotapaan? Muutuvatko tietojärjestelmällä käsiteltävät tiedot?	Ei	
Onko uudistuksessa kyse esimerkiksi palvelujen ulkoistamisesta?	Ei	
Onko uudistuksessa kyse uusien tietojärjestelmien tai tietovarantojen käyttöönottamisesta?	Ei	
Onko uudistuksessa kyse muutoksesta, joka vaikuttaa hallinnon yhteisiin palveluihin?	Ei	

Tiedonhallinnan valvonnan järjestäminen (4 §)

Aiheuttaako muutos tarpeen päivittää toimintatapoja tai ohjeistusta (huomaa johdon vastuu asiassa)?	Ei	
---	----	--

3. Tiedonhallinnan muutoksen vaikutukset tietoturvallisuuteen

Erityistä luotettavuutta edellyttävien tehtävien tunnistaminen ja luotettavuuden varmistaminen (12 §)

Syntykö muutoksen vaikutuksesta erityisiä tehtäviä, jotka edellyttävät pääsyä tietoihin, joiden osalta näitä tietoja käsittelevien henkilöiden luotettavuus on arvioitava?	Ei	
Syntykö muutoksen vaikutuksesta erityisiä tehtäviä, jotka edellyttävät pääsyä toimitiloihin, joissa työskentelevien henkilöiden luotettavuus on arvioitava?	Ei	

Tietoaineistojen ja tietojärjestelmien tietoturvallisuuden toteuttaminen (13 §)

Aiheuttaako muutos tarpeen käsitellä salassa pidettävää tai turvaluokiteltavaa tietoa?	Kyllä ja ei: - Pääasiassa ei, mutta valvonnan yhteydessä voi tulla liikesalaisuuksia.	Viestinnän tietovarannot/digitaaliset yhteydet
Aiheuttaako uudistus muutoksia tietoturvan vastuisiin, esimerkiksi kenen vastuulla on reagoida poikkeamiin? Voiko ulkoistuskumppani tehdä poikkeamaan liittyviä päätöksiä ilman viranomaisen erillistä hyväksyntää?	Ei	
Aiheuttaako uudistus muutoksia tietojärjestelmän kriittisyyteen?	Ei	

Tietojen siirtäminen tietoverkoissa (14 §)

Aiheuttaako muutos tarpeen käsitellä salassa pidettäviä tietoja ja varmistua niiden suojauksesta siirrettäessä tietoja yleisessä tietoverkossa?	Kyllä ja ei:	Viestinnän tietovarannot/digitaaliset yhteydet
---	--------------	--

	- Pääasiassa ei, mutta valvonnan yhteydessä voi tulla liikesalaisuuksia, jolloin on käytettävä asiointiin esimerkiksi turvapostipalvelua.	
--	---	--

Tietoaineistojen turvallisuuden varmistaminen (15 §)

Muuttaako uudistus viranomaisen toimitiloja ja onko sillä vaikutuksia tietojenkäsittely-ympäristön fyysiseen turvallisuuteen?	Ei	
---	----	--

Tietojärjestelmien käyttöoikeuksien hallinta (16 §)

Muuttaako uudistus käyttöoikeuksia tietojärjestelmissä?	Ei	
Muuttaako uudistus kirjautumistapaa tietojärjestelmissä?	Ei	
Miten uuden tietojärjestelmän käyttöoikeudet määritellään?	Ei synny uutta tietojärjestelmää. Vanhojen järjestelmien (asianhallinta, sähköinen asiointi) käyttöoikeudet määritellään työtehtävien mukaan	Viestinnän tietovarannot/digitaaliset yhteydet

Lokitietojen kerääminen (17 §)

Aiheuttaako uudistus tarpeen lokittaa tietojärjestelmän käyttöä tai tietojen luovuttamista?	Ei	
Aiheuttaako uudistus tarpeen muuttaa käytössä olevaa lokitusta?	Ei	

Asiakirjojen turvallisuusluokittelu (18 §)

Tuleeko uudistuksen seurauksena käsiteltäväksi turvaluokiteltavia tietoja? (HUOM. Tämä arviointi tehdään vain valtion viranomaisissa)	Ei	
---	----	--

4. Tiedonhallinnan muutoksen vaikutukset tietojen käsittelyyn ja hyödyntämiseen

Tietoaineistojen muuttaminen sähköiseen muotoon ja aineistojen saatavuus (19 §)

Aiheuttaako uudistus muutoksia viranomaisen tapaan muuttaa asiakirjat sähköiseen muotoon?	Ei	
Aiheuttaako uudistus riskejä sähköiseen muotoon muutettavan asiakirjan luotettavuuteen ja eheyteen?	Ei	
Aiheuttaako uudistus poikkeamistarpeen sähköiseen muotoon muuttamiselle?	Ei	
Aiheuttaako uudistus muutoksen tietoaineiston saatavuuteen koneluettavassa muodossa?	Kyllä ja ei: - Komissio ei ole ilmoittanut, toimitaanko sille tiedot koneluettavassa muodossa vai muutoin sähköisesti. - Tunnustettuja data-altruismiorganisaatioita koskevan rekisterin on oltava	Viestinnän tietovarannot/digitaaliset yhteydet

	<i>julkinen, mutta toteutustapaa ei ole asetuksessa määritely.</i>	
Aiheuttaako uudistus muutoksen vastuissa, teknisissä edellytyksissä tai tuotantorakenteessa?	<i>Ei</i>	

Tietoaineistojen kerääminen viranomaisen tehtäviä varten (20 §)

Voidaanko muutoksen yhteydessä muuttaa tietojen keräämisen tapaa siten, että tiedot hankitaan toiselta viranomaiselta, jolta tiedot on saatavissa ajantasaisesti katseluyhteyden tai teknisten rajapintojen avulla?	<i>Ei. Lomakkeet menevät eIDAS-tunnistautumisen taakse, sitä kautta ei tule lomakkeille tietoja, vaan asiakkaan tulee täyttää ne itse.</i>	<i>Viestinnän tietovarannot/digitaaliset yhteydet</i>
Aiheuttaako uudistus muutoksia tiedonsaantioikeuksiin?	<i>Kyllä ja ei: - viraston tiedonsaantioikeuksista on jo säädetty sähköisen viestinnän palveluista annetussa laissa, mutta datanhallinta-asetuksessa on myös säädetty tietojensaantioikeudesta valvottavilta sekä tietojen vaihdosta tarvittaessa jäsenvaltioiden toimivaltaisen viranomaisten kesken.</i>	<i>Viestinnän tietovarannot/digitaaliset yhteydet</i>
Onko tiedon hyödyntäjät tunnistettu?	<i>Kyllä: - virasto itse valvontatoiminnassaan - komissio - datan välityspalveluiden ja tunnustettujen data-altruismipohjaisten organisaatioiden asiakkaat</i>	<i>Viestinnän tietovarannot/digitaaliset yhteydet</i>
Aiheuttaako uudistus teknisiä muutoksia viranomaisen tiedonsaantimahdollisuuksiin?	<i>Ei</i>	
Aiheuttaako uudistus muutoksia asiakkaan mahdollisuuksiin asioida sähköisesti?	<i>Kyllä: - datan välityspalvelut voivat tehdä ilmoituksen ja tunnustetut data-altruismipohjaiset organisaatiot rekisteröintihakemuksen sähköisen asiointikanavan kautta.</i>	<i>Viestinnän tietovarannot/digitaaliset yhteydet</i>
Aiheuttaako uudistus vaikutuksia toisen viranomaisen mahdollisuuksiin hyödyntää samaa tietoa tai tietovarantoa tai muuttaako se tietovirtoihin liittyviä prosesseja?	<i>Ei</i>	
Aiheuttaako uudistus muita muutoksia viranomaisten mahdollisuuksiin hyödyntää olemassa olevia tietovarantoja tarvittavien tietojen keräämiseen?	<i>Ei</i>	

Tietoaineistojen säilytstarpeen määrittäminen (21 §)

Aiheuttaako uudistus muutoksen tietojen tai asiakirjojen säilytysaikaan?	<i>Ei</i>	
Muuttuuko tietojen tai asiakirjojen säilytystapa?	<i>Ei</i>	
Syntykö uudistuksessa vastuu säilyttää tietoja pysyvästi tai arkistoida tietoja (tietojen arkistoinnin osalta huomioitava arkistointia koskeva sääntely ja viranomaisohjeistus)?	<i>Kyllä. Syntyy uutta asiakirja-aineistoa, jonka säilytysaika tullaan määrittelemään</i>	<i>Viestinnän tietovarannot/digitaaliset yhteydet</i>

Tietojen luovuttaminen teknisen rajapinnan avulla (22 § ja 24 §)

Aiheuttaako uudistus muutoksia vakimuotoisiin ja toistuviin tiedonluovutuksiin?	<i>Ei</i>	
Aiheuttaako uudistus muutoksia luovutettavien tietojen tietorakenteen kuvaukseen?	<i>Ei</i>	
Aiheuttaako uudistus muutoksia teknisiin rajapintoihin? Mille kaikille tahoille?	<i>Ei (tosin komissio ei ole ilmoittanut, miten haluaa tiedot omaan rekisteriinsä välitettävän)</i>	
Aiheuttaako uudistus muutoksia viranomaisen tapaan tai mahdollisuuksiin varmistua tiedot saavan toimijan tietojen käsittelyn lainmukaisuudesta?	<i>Ei</i>	

Katseluyhteyden avaaminen viranomaisille (23 §)

Aiheuttaako muutos uuden katseluyhteyden käyttöönoton?	<i>Ei</i>	
Voidaanko katseluyhteys toteuttaa tiedonhallintalaissa edellytetyllä tavalla?	<i>Ei</i>	

5. Tiedonhallinnan muutoksen vaikutukset asianhallintaan

Asian rekisteröinti asiarekisteriin ja asiarekisteriin rekisteröitävät tiedot (25 § ja 26 §)

Tuottaako muutos asiarekisteriin rekisteröitäviä uusia asiakirjoja?	<i>Kyllä: ilmoitukset ja rekisteröintihakemukset sekä niiden muutokset, valvonta-asiakirjat</i>	<i>Viestinnän tietovarannot/digitaaliset yhteydet</i>
Aiheuttaako uudistus muutoksia viranomaisen asiarekisteriin?	<i>Ei</i>	
Aiheuttaako uudistus muutoksia mahdollisuuksiin tai tapaan pyytää tietoja asiarekisteristä?	<i>Ei</i>	
Aiheuttaako uudistus muutoksia tapaan yksilöidä viranomaisen käsiteltäväksi otettu tai annettu asia? Onko sillä vaikutuksia asian, esim. päätöksen, jäljitettävyyteen?	<i>Ei</i>	
Aiheuttaako uudistus muutoksia asian yksilöivään asiatunnukseen?	<i>Ei</i>	

Tietoaineistojen hallinta palveluja tuottaessa (27 §)

Aiheuttaako uudistus muutoksia palvelussa tuotettujen tietojen yksilöintiin?	<i>Ei</i>	
Aiheuttaako uudistus muutoksia palvelussa tuotettujen asiakirjojen tai tietojen rekisteröintiin?	<i>Ei</i>	
Aiheuttaako uudistus muutoksia mahdollisuuksiin tai tapaan pyytää palvelun tuloksena syntyneitä tietoja tietovarannosta?	<i>Ei</i>	

Kuvaus asiakirjajulkisuuden toteuttamiseksi (28 §)

Aiheuttaako uudistus muutoksia mahdollisuuksiin tai tapaan pyytää tietoja tietovarannossa olevista tiedoista julkisuusperiaatteen toteuttamiseksi?	<i>Ei</i>	
Aiheuttaako uudistus päivitystarpeen asiakirjajulkisuuskuvaukseen tai sen vastuutahoon?	<i>Ei</i>	